

Nauczanie indywidualne Szkodliwość czy dobrodziejstwo?

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży oraz szczegółowych zasad kierowania do kształcenia specjalnego lub indywidualnego nauczania, a także **Rozporządzenie Ministra Edukacji i Sportu z dnia 29 stycznia 2003 r.** zmieniające powyższe rozporządzenie, **określają potrzebę wydania orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania** dzieci i młodzieży, dla tych, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczania do szkoły.

Mimo jednoznaczności przepisu nauczanie indywidualne **budzi wiele emocji i kontrowersji**. Wynikają one zarówno ze skutków finansowych podejmowanych decyzji, jak i z innych negatywnych następstw dla psychospołecznego rozwoju dziecka i jego postępów w nauce.

Nauczanie indywidualne **jest dobrodziejstwem** dla dzieci i młodzieży, które **czasowo, z powodu choroby**, pozbawione są możliwości nauki w systemie klasowym. Daje:

- **możliwość kontynuacji nauki w przypadkach chorób przewlekłych** pod kierunkiem nauczycieli i specjalistów
- **możliwość częściowego uczestnictwa w życiu klasy**
- **możliwość wsparcia ze strony nauczyciela**, którego dobrze zna i ma do niego zaufanie (funkcja **terapeutyczna** – wzrost poczucia bezpieczeństwa)
- **pozwała na systematyczne wdrażanie dziecka do grupy rówieśniczej** w przypadkach zaburzeń **emocjonalnych** i lękowych.
- Nauczycielowi daje możliwość lepszego poznania dziecka, jego środowiska domowego, rzeczywistych możliwości i umiejętności.

Jednakże **przedłużające się nauczanie indywidualne** powoduje szereg **nieprawidłowości** w rozwoju dzieci i młodzieży. Należą do nich:

- **zaburzenia** społecznych relacji rówieśniczych – **izolacja** od grupy rówieśniczej, poczucie **inności, odrzucenia, mniejszej wartości**
- **brak wiary w siebie, wycofywanie się** w sytuacjach z góry postrzeganych jak trudne
- **brak zdolności do samodzielnej pracy**
- **nadwrażliwość i załamywanie się** przy najmniejszych niepowodzeniach życiowych
- **lęk** przed oceną kolegów i powrotem do klasy
- **utrata** możliwości **obiektywnej oceny** swoich osiągnięć.

Nauczanie indywidualne powoduje:

- **obniżenie poziomu wiadomości** w stosunku do uczniów uczących się w klasie – ograniczony program i pensum godzin (np. zamiast 28 godzin – 10 godzin tygodniowo nauczania indywidualnego)
- **nieadekwatność ocen** w stosunku do wiadomości i umiejętności ucznia (**oceny zawyżone** w stosunku do wiadomości ucznia)
- **znaczne ograniczenia** w zakresie przygotowania do dalszej edukacji – rodzice i nauczyciele biorą pod uwagę **doraźne korzyści bez przyszłościowego spojrzenia na dalsze losy edukacyjne i życiowe dziecka**.

Podsumowując:

Nauczanie indywidualne należy zawsze rozpatrywać **indywidualnie**, biorąc pod uwagę możliwości psychofizyczne dziecka, jego specyficzne zaburzenia, określając szczegółową formę realizacji.

Nauczanie indywidualne nie jest formą korepetycji ani zajęć wyrównawczych, nie jest rozwiązaniem trudności dziecka w opanowaniu materiału przewidzianego programem nauczania. Jest wsparciem dla dziecka w okresie choroby lub pogorszenia stanu zdrowia utrudniającego w znacznym stopniu funkcjonowanie w grupie rówieśniczej lub warunkach szkolnych.

Zagadnienia dotyczące **trudności dziecka w opanowaniu materiału** przewidzianego programem nauczania **regulują odrębne przepisy** i szczegółowa analiza podstaw programowych na każdym poziomie (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach, placówkach).

Uczniowie powinni mieć możliwość realizacji programu dostosowanego do ich psychofizycznych możliwości bez wyłączenia z grupy rówieśniczej.

Opracowali dyrektorzy krakowskich
Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych